

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 28.6.2023 г.
JOIN(2023) 19 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Нова перспектива относно причинно-следствената връзка между климата и сигурността:

Справяне с въздействието на изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда върху мира, сигурността и отбраната

ВЪВЕДЕНИЕ

Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда водят до все по-големи рискове за мира и сигурността на международно равнище. Екстремните метеорологични явления, покачването на температурите и на морското равнище, опустиняването, недостигът на вода, заплахите за биологичното разнообразие, замърсяването и радиоактивното замърсяване, както и загубата на поминък застрашават здравето и благосъстоянието на човечеството и биха могли да доведат до увеличаване на миграционното движение и разселването на населението, до пандемии, социални безредици, нестабилност и несигурност. От 20-те държави, които са най-уязвими и най-малко подготвени за изменението на климата, 12 са били в конфликт през 2020 г.¹

ЕС има водеща роля в усилията за справяне с изменението на климата и от 2008 г. разглежда този проблем като фактор, който умножава заплахите,² а от 2020 г. го свързва с управлението на кризи в ЕС и с европейската отбрана.³ Необходимостта от включване на въздействието на влошаването на състоянието на околната среда в дебата, както и реалността в момента и прогнозите за бъдещето по отношение на мащаба на изменението на климата и въздействието на влошаването на състоянието на околната среда в контекста на засилваща се стратегическа конкуренция и комплексни заплахи за сигурността обаче налагат да бъде възприета нова перспектива за причинно-следствената връзка между климата и сигурността. Терминът *причинно-следствена връзка между климата и сигурността*, както се използва в този документ, се отнася както до въздействието на изменението на климата, така и до влошаването на състоянието на околната среда, включително загубата на биологично разнообразие и замърсяването, върху мира, сигурността и отбраната.

- Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда са неразривно свързани и се изострят взаимно, като вече засягат продоволствената сигурност и водят до намаляване на добива на основни култури като царевица, ориз и пшеница и до увеличаване на риска от едновременно проваляне на реколтите в основните държави производителки. Същевременно неустойчивото производство на храни води и до влошаване на състоянието на околната среда и недостиг на вода. Предвижда се, че до 2050 г. повече от един милиард души няма да имат достатъчен достъп до вода, увреждането на почвите може да нарасне до 90 %, а търсенето на храна да се увеличи с 60 %⁴.

---

¹ Доклад за напредъка на Механизма за сигурност по отношение на климата на ООН, май 2021 г. Вж. също приложение 1.

² ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА И МЕЖДУНАРОДНА СИГУРНОСТ — Документ от върховния представител и Европейската комисия до Европейския съвет (S113/08, 14 март 2008 г.).

³ По-специално чрез Пътната карта относно изменението на климата и отбраната (док. 12741/20, 9 ноември 2020 г.) и Концепцията за интегриран подход към изменението на климата и сигурността (док. 12537/21, 5 октомври 2021 г.). В съвместния доклад за напредъка е изложен напредъкът, постигнат в тяхното прилагане (док. WK 15770/2022 INIT, 16 ноември 2022 г.).

⁴ Вж.: Стокхолмски международен институт за изследване на проблемите на мира (SIPRI), [Environment of Risk: Security in a New Era of Risk \[Среда на риск: Сигурността в новата ера на риска\] \(2022 г.\)](#) и [доклада Groundswell на Световната банка \(2021 г.\)](#).

- Възможно е въоръжени групировки и организирани престъпни групи, корумпирани или авторитарни режими, както и други участници да се възползват активно от предизвиканите от изменението на климата и състоянието на околната среда нестабилност и недостиг на ресурси, включително чрез извършването на престъпления против околната среда. Този вид престъпления вече се превърна в четвъртия по големина в света престъпен сектор, който продължава да се увеличава и който допълнително ускорява екологичната криза, включително чрез неустойчивата експлоатация на природни ресурси⁵.
- Върховният комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН) изчислява, че от 2008 г. насам средно 21,5 милиона души годишно са били принудително разселени поради събития, свързани с климата, като наводнения и горещи вълни. Очаква се тези стойности да се увеличат през следващите десетилетия⁶, което ще изостри демографските промени и ще постави под напрежение градовете и градските зони, където търсенето на жилища, храна, енергия и работни места може да нарасне, а това от своя страна ще допринесе за увеличаване на социалните въздействия от изменението на климата. Природните бедствия или екстремните метеорологични условия може да причинят и физически щети на критична инфраструктура, като по този начин да нарушат достъпа до основни и спешни услуги и техните потоци. Освен това уязвимите групи от населението са изложени на риск да станат жертва на контрабандисти и други организирани престъпни организации, а въоръжените групи може да се възползват от повишената уязвимост, за да набират деца войници и бойци, и в действителност го правят.
- Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда оказват отрицателно въздействие върху здравето по много начини⁷. Те засягат и много от социалните фактори, определящи доброто здраве, като поминъка, достъпа до медицински грижи и социалната подкрепа. Тези въздействия може да доведат до нестабилност и да се превърнат в заплаха за сигурността.
- Изменението на климата представлява най-всеобхватната заплаха за арктическите региони, където температурата се повишава от 3 до 4 пъти по-бързо от средното за света равнище. Външният интерес към ресурсите в Арктика нараства, което има многообразни социални, екологични и икономически последици. Размразяването на леда в Северния ледовит океан води и до отваряне на потенциални маршрути за

⁵ Вж.: Евроуст: [Доклад относно работата на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие по дела, свързани с престъпления против околната среда](#) (2021 г.).

⁶ Институтът за икономика и мир (Institute for Economics and Peace — IEP) предвижда, че до 2050 г. в световен мащаб е възможно да бъдат разселени 1,2 милиарда души поради изменението на климата и природни бедствия.

⁷ Включително чрез смърт и заболяване в резултат на екстремни метеорологични явления, по-чести векторно преносими заболявания и болести, предавани чрез храната или водата, както и зоонози и поява на вируси в резултат на топенето на вечната замръзналост.

корабоплаване и достъп до природни ресурси, което може да доведе до повишено напрежение в областта на сигурността в региона⁸. Изменението на климата има нарастващо геополитическо въздействие в морската област в световен мащаб, както около Европа (напр. в Балтийско и Черно море), така и в Индийско-Тихоокеанския регион.

- Неблагоприятните въздействия на изменението на климата върху океана включват промяна в състава и разпределението на рибните запаси, което може да доведе до дестабилизиране на споразуменията за риболов и увеличаване на риска от международни спорове. Покачването на морското равнище също представлява риск за сигурността поради мащаба на потенциалното разселване и миграцията на хора⁹, като същевременно ще засегне и измерването на морските граници, които служат за определяне на различни икономически права, а това от своя страна може да доведе до нестабилност и конфликти.
- Ресурсите и технологиите, които са от съществено значение за енергийния преход и за постепенното изваждане от употреба на изкопаемите горива, станаха обект на нарастваща стратегическа конкуренция, която се ускори допълнително след неправомерно и неоправдана военна агресия на Русия срещу Украйна.
- Силите за сигурност и отбрана на държавите членки са изправени пред променяща се и все по-предизвикателна среда за сигурност в Европа и извън нея, включително по-тежки климатични работни условия. Същевременно те трябва да намалят емисиите си на парникови газове и да ограничат зависимостта си от изкопаеми горива, без това да засяга тяхната оперативна ефективност.

Преходът към екологична енергия е единственият начин да се гарантира достъпът до енергия, която е едновременно устойчива, сигурна и финансово достъпна, в целия свят. За да бъде успешен, преходът трябва да бъде социално справедлив и приемлив, без да се пренебрегва никой. Това означава не само постепенно изваждане от употреба на изкопаемите горива и остарелите практики, но и поетапно внедряване на екологичната енергия, иновативните технологии, усъвършенствани пазари и кръговата икономика. За тази цел е необходимо още отсега да се предприемат мерки за справяне с потенциалните бъдещи рискове и зависимости.

Поради това е изключително важно да продължат да се правят инвестиции както в мерки за адаптиране към изменението на климата, така и в такива за неговото смекчаване, а също и в действия за защита и възстановяване на околната среда. Въпреки че се прави

---

⁸ Съвместно съобщение относно по-силен ангажимент на ЕС за мирен, устойчив и благоденстващ Арктически регион (JOIN(2021) 27 final, 13.10.2021 г.).

⁹ МКИК, 2019 г.: Специален доклад на МКИК относно океаните и криосферата в условия на променящ се климат: Морското равнище ще продължи да се покачва до около 0,3 метра до 2050 г. и до 2 метра до 2100 г. при сценария с много големи емисии на парникови газове, което крие риск от принудително разселване на хора — до 340 милиона души до 2050 г. и 630 милиона до 2100 г.

много, за да се постигне напредък в прехода към зелена икономика и да се управляват свързаните с него предизвикателства, все пак съществува повишен риск от нестабилност, несигурност и дори конфликти. Следва да се подготвим за увеличаване на страничните ефекти върху Европейския съюз. Такива е възможно да възникнат поради повишено търсене на помощ, прекъсване на веригите на доставките или хора, бягащи от необитаеми райони или тежки неблагоприятни условия в държавите си, което може потенциално да доведе до вътрешно разселване и увеличена нередовна миграция, но също и поради организирана престъпност, терористични организации и разпространение на оръжия.

По този начин последиците за сигурността и отбраната от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда станаха по-спешни, по-трудни и многостранни. Това редовно се изтъква от Междуправителствения комитет по изменение на климата (МКИК)¹⁰, както и в множество други доклади и проучвания. Партньорските организации като ООН и НАТО, както и двустранните партньори вземат предвид тези рискове при планирането на политиките. Както е посочено в заключенията на Съвета относно дипломатията в областта на климата и енергетиката от март 2023 г.¹¹, ЕС трябва да включи по-добре причинно-следствената връзка между климата, мира и сигурността във външната си политика, включително общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) и сътрудничеството и партньорствата на международно равнище. Ролята на държавите членки е от съществено значение за постигането на напредък в тази посока.

Определянето и прилагането на тази нова перспектива за причинно-следствената връзка между климата и сигурността е от решаващо значение в съответствие с целите, посочени във външното измерение на Европейския зелен пакт¹² и Стратегическия компас¹³. Особено важно е да се развият по-добри връзки между различните направления на политиката и да се гарантира, че външната дейност, политиките и способностите са подходящи за бъдещето. ЕС трябва да отговори по-проактивно и всеобхватно на многообразните предизвикателства. Тъй като това са глобални предизвикателства, ЕС ще се стреми да продължи да поддържа тясно сътрудничество с международните си партньори и заинтересовани страни с оглед насърчване на решения на многостранна основа.

---

¹⁰ Шести доклад за оценка на МКИК, август 2021 г.

¹¹ Док. 7248/23, 9 март 2023 г.

¹² Док. COM(2019) 640, 11 декември 2019 г.

¹³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/bg/pdf>.

С настоящото съвместно съобщение се установява подобрена рамка и се предлагат конкретни мерки в съответствие с интегрирания подход на ЕС към външните конфликти и кризи¹⁴ с цел:

- укрепване на планирането, вземането на решения и изпълнението въз основа на информация за климата и околната среда чрез подобрени анализи и прогнозиране, основани на доказателства;
- операционализиране на причинно-следствената връзка между климата и сигурността във външната дейност на ЕС от политиката до изпълнението;
- засилване на мерките за адаптиране към изменението на климата и неговото смекчаване с оглед развитието на гражданските и военните способности на държавите членки и свързаната с тях инфраструктура; както и
- укрепване на международните партньорства и работата на ЕС в рамките на многостранни форуми, в съответствие с по-широката многостранна програма на ЕС относно изменението на климата и околната среда.

1. Анализи и прогнозиране, основани на доказателства, като благоприятстващ фактор за предприемане на действие: подкрепа за планирането, вземането на решения и изпълнението въз основа на информация за климата и околната среда

ЕС ще продължи да изготвя отговорите си на последиците за сигурността от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, като използва политики и действия, основани на доказателства, включително нова информация и развиващо се разбиране, с което се подчертава значението на надеждните и достъпни анализи за всички участващи страни.

1.1. Данни и анализи на рисковете за сигурността, свързани с климата и околната среда

Инициативите за данни и аналитичните рамки на ЕС вече включват редица фактори, свързани с климата и околната среда. Например методологиите за **ранно предупреждение и анализ на конфликти** са съсредоточени върху климата, околната среда и природните ресурси, което води, където е уместно, до препоръки за превантивни мерки и за програмиране и външни действия, които са чувствителни към конфликти. Този аспект ще бъде допълнително подсилен в бъдещите анализи.

Освен това подобряването на **разпространението и достъпността на съвместни, споделени анализи** е основен фактор, за да се гарантира, че те може да бъдат използвани и интегрирани напълно. Повишаването на осведомеността по отношение на рисковете за климата и околната среда като цяло, както и по отношение на аналитичните продукти, е част от това начинание.

За да се подобри достъпността на данните и анализите на ЕС за целите на всички съответни процеси на планиране и изпълнение, в Сателитния център на Европейския съюз (SatCen) ще се проучи възможността да се създаде интегриран център за знания. **Центърът за данни и анализи в областта на сигурността по отношение на климата и околната среда**, който ще бъде създаден в рамките на SatCen, ще се основава на съществуващи инициативи и опит и ще предлага ресурси за изготвяне на оценки на свързаните с климата рискове за сигурността. Освен това Комисията ще продължи да подобрява достъпа до данни и анализи, свързани с изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда и тяхното въздействие върху сигурността и отбраната чрез съществуващи платформи като портала **Science for Peace**¹⁵.

За да се улесни включването на причинно-следствената връзка между климата и сигурността в дискусиите и вземането на решения на политическо и стратегическо равнище, службите на Комисията и ЕСВД ще започнат да провеждат **всеобхватен годишен анализ на тенденциите**, който ще включва, наред с други аспекти, въздействията от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната

¹⁵ <https://science4peace.jrc.ec.europa.eu/>.

среда при конфликти, разселване и миграционни движения и конкуренция за природни ресурси. Центърът за данни и анализи в областта на сигурността по отношение на климата и околната среда ще участва в анализа на тенденциите, като ще се гарантира тясно сътрудничество с различни служби, например Координационния център за реагиране при извънредни ситуации (ERCC), и използването на „Коперник“ — програмата на Съюза за наблюдение на Земята.

Индексът на глобалния риск от конфликти¹⁶, разработен от Съвместния изследователски център (JRC) като количествен принос към методологиите на ЕС за ранно предупреждение и анализ на конфликти, ще бъде разширен, така че да обхваща не само сушиите, за да се оценят например въздействията, свързани с повишените равнища на миграцията и разселването, да се изследват косвените ефекти от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, например върху цените на стоките, като тези на храните, газа и петрола, както и да се изследват геополитическите последици и последиците за сигурността от намаляването на зависимостта от изкопаеми горива.

Освен това ще бъде разработен динамичен **краткосрочен модел на риска от конфликти на поднационално равнище**, в който ще се обърне специално внимание на свързаните с околната среда и климата променливи, за да се подобри капацитетът на ЕС за ранно предупреждение и предвиждане.

Допълнителни примери за инициативи на ЕС за данни и анализи на рисковете, свързани с изменението на климата и състоянието на околната среда:

- Чрез **услугата за управление на извънредни ситуации на „Коперник“** се поддържа капацитет за ранно предупреждение с компоненти, обхващащи суши¹⁷, горски пожари и рискове от наводнения¹⁸, а чрез **услугата за мониторинг на земната повърхност**¹⁹ се предоставя геопространствена информация за земното покритие и промените в него, земеползването, състоянието на растителността, цикъла на водата и променливите на повърхностната енергия на Земята²⁰.
- **INFORM** — форум за анализи, свързани с хуманитарни кризи и бедствия, с участието на множество заинтересовани страни В документа **INFORM Climate Change**²¹ (публикуван през ноември 2022 г.) са представени количествени оценки на въздействието на изменението на климата върху бъдещия риск от хуманитарни кризи.

¹⁶ <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/initiatives-services/global-conflict-risk-index#documents/1059/list>.

¹⁷ <https://edo.jrc.ec.europa.eu/edov2/php/index.php?id=1000>.

¹⁸ <https://www.efas.eu/en>.

¹⁹ <https://land.copernicus.eu/>.

²⁰ Освен това чрез услугата за сигурност на „Коперник“ се работи в областта на сигурността на климата с нови геопространствени продукти, а чрез услугата в областта на изменението на климата се предоставят инструменти и информация, които служат като благоприятстващ фактор за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него.

²¹ <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/inform-index/INFORM-Climate-Change/Methodology>.

- **Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODnet)**²² се състои от повече от 120 организации, които работят заедно, за да наблюдават моретата и да обработват данните в съответствие с международните стандарти с цел предоставяне на оперативно съвместими набори от данни и продукти в областта на данните.
- Чрез **инициативата „Дестинация Земя“**²³, чиято цел е да се разработи изключително точен цифров модел на Земята в световен мащаб, се очаква да бъдат създадени прогнози и симулации на природни и екстремни явления.

Тясното сътрудничество с държави членки и партньорски държави, включително техните системи за ранно предупреждение и местни центрове за знания, както и с международни организации ще доведе до по-добро разбиране на причинно-следствената връзка между климата и сигурността.²⁴ Освен това ЕС насърчава развитието на аналитични способности в други региони с цел прогнозиране и бързо справяне с възникващи и променящи се рискове, свързани с изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда. Например като член на междуправителствената Група за наблюдение на Земята ЕС подкрепя **глобални инициативи за вземане на решения, основани на доказателства**, по отношение на изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, а чрез Глобалната мрежа срещу продоволствените кризи работи за изготвянето на **основани на доказателства анализи на продоволствената сигурност в световен мащаб**.

1.2. Събиране и анализ на данни в областта на отбраната

Европейската агенция по отбрана (EDA) вече ангажира държавите членки да събират данни за потреблението на енергия и емисиите на парникови газове на въоръжените си сили²⁵ и в момента работи за установяване на структурирана методология — **Defence Energy Suite**, за събиране и наблюдение на данни за енергията, използвана в областта на отбраната на държавите членки. Заедно с Комисията EDA провежда и проучвания и изследвания относно устойчивостта на енергийната инфраструктура в областта на отбраната²⁶. Това събиране на данни и подобни анализи са необходими, за да се подобри планирането на отбраната и вземането на инвестиционни решения въз основа на информация за климата в рамките на държавите членки.

²² <https://emodnet.ec.europa.eu/en>.

²³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/bg/policies/destination-earth>.

²⁴ Добър пример за такова сътрудничество са диалозите относно данните, които са предвидени на годишна база в регионите в рамките на партньорството между ЕС и Програмата на ООН за околната среда (UNEP) в областта на климата, околната среда и сигурността.

²⁵ [да се вмъкне препратка към данните на EDA за енергията, използвана в областта на отбраната].

²⁶ Tavares da Costa, R., Krausmann, E., Hadjisavvas, C., Impacts of climate change on defence-related critical energy infrastructure [„Въздействие на изменението на климата върху критичната енергийна инфраструктура, свързана с отбраната“], 2023 г., doi:10.2760/03454.

1.3.Използване на научни изследвания и иновации

Както за целите на сигурността, така и за целите на отбраната изследванията и проучванията относно рисковете, свързани с климата и околната среда, са от съществено значение за предоставянето на информация за разработването, планирането и прилагането на политики и тяхното насочване.

Изследователски проекти за причинно-следствената връзка между климата и сигурността

Рамковите програми на ЕС за научни изследвания и иновации, като например инициативата „Хоризонт 2020“ (2014—2020 г.) и настоящата програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.), играят важна роля за преодоляване на пропуските в знанията относно изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда като основа за разработване на ефективни отговори в областта на политиките, които се основават на най-добрите налични научни доказателства²⁷. Общо 35 % от средствата по „Хоризонт Европа“ са предназначени за финансиране на дейности, свързани с климата²⁸. Освен това 7,5 % от средствата по „Хоризонт Европа“ за периода 2024—2025 г. и 10 % от тези за периода след 2026 г. са предназначени за финансиране на дейности, свързани с биологичното разнообразие²⁹. Други примери за изследователски проучвания в тази област включват съвместното изследване на EDA и JRC, с което се прави оценка на въздействието на изменението на климата върху свързаните с отбраната военни способности и критична енергийна инфраструктура.

Основни действия на равнището на ЕС:

²⁷ [Мисии на ЕС в рамките на „Хоризонт Европа“](#)

²⁸ Сред проектите, финансирани от ЕС, които са тясно свързани с причинно-следствената връзка между климата и сигурността, са: [HABITABLE](#) (Установяване на връзка между изменението на климата, обитаемостта и социалните повратни точки: сценарии за климатична миграция); [CASCADES](#) (Каскадни климатични рискове: към адаптивни и устойчиви европейски общества); [RECEIPT](#) (Отдалечени климатични ефекти и тяхното въздействие върху устойчивостта, политиката и търговията в Европа); [CoCliCo](#) (Основна услуга в областта на крайбрежния климат); [CLIMAAAX](#) (Рамка и инструментариум за оценка на риска и уязвимостта във връзка с климата); [ESPRESSO](#) (Подобряване на полезното взаимодействие с оглед предотвратяване на бедствия в Европейския съюз); [CaseXtreme](#) (Промени в статистиката за екстремни климатични събития); [MIRACA](#) (Оценка на риска за инфраструктурата, произлизащ от множество опасности, с цел адаптиране към изменението на климата); [ARCOS](#) (Арктическа обсерватория за услугата за сигурност на „Коперник“ в морска среда); [CENTAUR](#) (Подобрени инструменти на „Коперник“ за даване на предварителен отговор на изменението на климата в областта на извънредните ситуации и сигурността); [EGSIEM](#) (Европейска гравитационна служба за подобро управление на извънредни ситуации); [GPP](#) (GEOSS Platform Plus); [PLACARD](#) (Платформа за адаптиране към изменението на климата и намаляване на риска); [AD4GD](#) (All Data 4 Green Deal), [BIOSEC](#) (Биологично разнообразие и сигурност: разбиране на екологичните престъпления, незаконната търговия с диви животни и финансирането на заплахи), както и [ConFooBio](#) (Разрешаване на проблемите, свързани с противопоставянето между продоволствената сигурност и опазването на биологичното разнообразие в условия на несигурност).

²⁹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-6-food-bioeconomy-natural-resources-agriculture-and-environment_bg

- Сателитният център на Европейския съюз, заедно с всички съответни участници и инициативи, ще проучи възможността за създаване на Център за данни и анализи в областта на сигурността по отношение на климата и околната среда в рамките на своите съоръжения, за да увеличи достъпа до и наличността на данни и анализи в областта на климата и сигурността.
- Съответните служби на Комисията и ЕСВД ще предоставят годишен анализ на тенденциите в областта на климата и сигурността, за да подкрепят дискусиите и вземането на решения на политическо и стратегическо равнище.
- Комисията ще продължи да развива възможностите за включване на подходящи, основани на доказателства показатели, свързани с околната среда и климата, в Индекса на глобалния риск от конфликти, за да може да предоставя по-добра информация при избора на приоритети за предотвратяване на конфликти.
- Съответните служби на Комисията, в консултация с ЕСВД, ще разработят динамичен краткосрочен модел на риска от конфликти на поднационално равнище, който ще включва засилено отчитане на свързаните с околната среда и климата променливи, за да се подобри капацитетът на ЕС за ранно предупреждение и предвиждане.

2. Операционализиране на причинно-следствената връзка между климата и сигурността във външната дейност на ЕС

Причинно-следствената връзка между климата и сигурността трябва да бъде операционализирана последователно във всички външни дейности на ЕС — от формулирането на политиката и вземането на решения до изпълнението. Различните инициативи на ЕС — от действия в областта на климата и адаптиране към изменението на климата до предотвратяване на конфликти, управление на кризи и хуманитарни действия — са най-ефективни, когато полезното взаимодействие и взаимното допълване са максимизирани в съответствие с **интегрирания подход на ЕС**. Освен това се цели да се оптимизират ресурсите на ЕС и неговите държави членки, включително чрез насърчаване на действия на „Екип Европа“³⁰.

В съответствие с регламента за Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа³¹, съгласно който се изисква да бъде направен анализ на конфликтите за държави и региони в криза, след криза или в

³⁰ „Екип Европа“ включва Европейския съюз, неговите държави членки, Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР).

³¹ Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа.

условия на нестабилност и уязвимост, съответните служби на Комисията и ЕСВД, в това число делегациите на Съюза, ще засилят **анализа на причинно-следствената връзка между климата/околната среда, мира и сигурността** в съответните политики и действия, особено в географски райони, уязвими към тези въздействия, като например на регионално равнище Сахел или Африканския рог или развиващите се малки островни държави. С този анализ ще се подпомогне оформянето на подходите в тези ситуации и ще се **предостави информация** за бъдещо програмиране, където е целесъобразно. Той ще бъде включен в насоките към делегациите на Съюза в контекста на междинния преглед на ИССРМС — Глобална Европа.

При операционализирането на причинно-следствената връзка между климата и сигурността е от съществено значение да се прилага основан на правата подход и да се вземат предвид социалните аспекти на пола, както и да се включва измерение за младежите и за закрила на детето, като по този начин се отчитат диференцираните въздействия на изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда върху жените, децата и уязвимите групи. Паралелно с това трябва да се подпомагат чувствителността към контекста, ангажираността на местно равнище и подходите, при които се прилага принципът за ненанасяне на вреда.

2.1. Инвестициите в климата и околната среда като инвестиции в мира и сигурността

Като световен лидер в борбата срещу изменението на климата, замърсяването и загубата на биологично разнообразие ЕС стои начело на колективните усилия за увеличаване на финансирането за климата и биологичното разнообразие. Това означава изграждане на издръжливост в уязвимите държави и общности и тези с ниски доходи, включително по отношение на продоволствената сигурност, като същевременно се насърчават дългосрочни устойчиви подходи към управлението на ключови природни ресурси. Освен това, като развиват алтернативни форми на поминък и подкрепят доброто управление, при което се отчитат социалните аспекти на пола, тези усилия допринасят и за мира и предотвратяването на конфликти.

Инструментът за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа (ИССРМС) има основна роля в това отношение. В него са включени 30 % целеви разходи за действия в областта на климата, съсредоточени върху мерки за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него, към които бяха добавени още 4 милиарда евро, както беше обявено от председателя на Комисията Фон дер Лайен през септември 2021 г. Това ще допринесе и за постигането на целта на ЕС целевите разходи за биологично разнообразие да достигнат 7,5 % през 2024 г. и 10 % през 2026 г. и 2027 г. Освен това председателят обяви, че ще удвои международното финансиране на Комисията в областта на биологичното разнообразие, особено за най-уязвимите държави, до 7 милиарда евро за периода 2021—2027 г.

Тези средства са насочени към някои от връзките между изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда и несигурността, като същевременно косвено подпомагат управлението на разселването и миграцията, свързани с изменението на климата. По същия начин чрез ИССРМС — Глобална Европа и бюджета за хуманитарна помощ ЕС финансира и действия, които са от съществено значение за укрепване на намаляването на риска от бедствия, готовността и предварителните действия. Това допринася положително за причинно-следствената връзка между климата и сигурността чрез изграждане на издръжливост. С нарастването на знанията и опита по отношение на тази връзка ЕС и неговите държави членки следва да планират съответни действия на „Екип Европа“.

Стратегията за Global Gateway — положителното предложение на ЕС към партньорите за справяне с най-належащите световни предизвикателства, ще допринесе за усилията на ЕС за мир и стабилност. Чрез нея ще се насърчават проекти в подкрепа на усилията на партньорските държави за осъществяване на преход към зелена икономика и цифрови технологии и постигане на човешко развитие, като същевременно се намалява разликата в инвестициите в световен мащаб.

Например като част от инвестиционния пакет ЕС-Африка в рамките на Global Gateway стартира инициативата на „Екип Европа“ за адаптиране и издръжливост спрямо изменението на климата в Африка с оглед укрепване на издръжливостта на най-уязвимите групи от населението към климатични и природни рискове чрез обединяване на програми от ЕС и неговите държави членки на стойност над 1 милиард евро. Инициативата на „Екип Европа“ за водите, енергията и изменението на климата в Централна Азия допринася за устойчивото управление на водните и енергийните ресурси, като същевременно спомага за справянето с екологичните предизвикателства и за борбата с изменението на климата, като първоначалната вноска от „Екип Европа“ е в размер на 700 милиона евро. Инициативите на „Екип Европа“ в басейна на река Амазонка, включително инициативата за тропическите гори в Бразилия с ориентиран размер от 430 милиона евро, са насочени към проблемите в Латинска Америка, свързани с изменението на климата и обезлесяването.

Следва да се обърне специално внимание на устойчивостта на равнище общност и устойчивостта на градовете и градските райони, тъй като те често са фокусна точка за миграцията и разселването. Това е особено важно, когато става въпрос за предлагане на устойчиви, нисковъглеродни и достъпни домове на приемливи цени, особено за най-уязвимите лица и такива, настанени в несигурни условия, много от които са жени или деца. Действията, финансирани от ЕС за тази цел, продължават, а междуременно ЕС ще проучи как да се ангажира още по-тясно със световното Споразумение на кметовете за климата и енергията, чиито членове допринасят за кампании в тази област в световен мащаб.

Освен това **икономическите и инвестиционни планове**, разработени съвместно с партньорите на ЕС за Западните Балкани, както и за държавите от източното и южното

съседство, могат да допринесат за създаването или поддържането на стабилност чрез повишаване на издръжливост спрямо въздействието на изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, и да спомогнат за справяне с някои от основните причини за миграцията и разселването.

2.2.Разглеждане на причинно-следствената връзка между климата и сигурността в условия на конфликт и криза

В съответствие с интегрирания си подход ЕС трябва да постигне допълнителен напредък при разглеждането на връзките между климатичните и екологичните кризи, мира и сигурността през целия цикъл на конфликтите. Това е двойно предизвикателство: политиките и практиките, свързани с изменението на климата и състоянието на околната среда, следва да се разглеждат като все по-чувствителни към конфликти, а в същото време съображенията, свързани с изменението на климата и състоянието на околната среда, следва да продължават да бъдат включвани в усилията на ЕС за укрепване на мира, стабилизиране, управление на кризи и възстановяване след конфликти.

2.2.1. Укрепване на мира и стабилизиране

Липсата на управление и ръководство на природните ресурси може да доведе до влошаване на съществуващото напрежение в рамките на държавите и между тях. ЕС се справя с този проблем по-специално чрез инициативи за укрепване на мира в нестабилни условия и региони. Например с **действията си за стабилизиране**³² ЕС може да допринесе за смекчаване на определени рискове за сигурността, свързани с изменението на климата и състоянието на околната среда, като обръща внимание на нуждите на вътрешно разселените лица, особено на жените и момичетата и на хората с увреждания, които често са непропорционално засегнати от климатичните и екологичните въздействия, както и на техните приемащи общности. Поради това във вариантите за отговор при бъдещите оценки на стабилизирането на ЕС ще бъдат включени климатични и екологични съображения, като се прилага приобщаващ подход, при който се отчитат социалните аспекти на пола и който е чувствителен към конфликти.

Нови възможности за сътрудничество и помирение може да има и в областта на достъпа до природни ресурси и други теми, свързани с околната среда, например чрез приобщаващи структури на управление, като те може да послужат като изходни точки за **посредничество и диалог**³³. Например трансграничното сътрудничество в областта на водите³⁴ може да се превърне във фактор за предотвратяване на конфликти и укрепване на мира. ЕС ще продължи да инвестира в обучението на екип от медиатори, като същевременно ще се стреми да подкрепя развитието на капацитета на медиаторите

---

³² Вж. Концепцията за стабилизиране на ЕС, док. WK 13776/2022 INIT, 12 октомври 2022 г.

³³ Както е посочено в концепцията и в последващите заключения на Съвета относно посредничеството за мир на ЕС (7 декември 2020 г.) и в Насоките на ЕСВД за посредничество за мир.

³⁴ ЕС стартира инициатива на „Екип Европа“ за трансгранично управление на водите в Африка по време на Конференцията на ООН за водите през март 2023 г.

на местно равнище, за да работят по темата за въздействието на изменението на климата и екологичните предизвикателства върху мира и сигурността.

2.2.2. *Хуманитарни операции, готовност и реакция при бедствия*

Съображенията, свързани с климата и околната среда, са все по-интегрирани във всички **хуманитарни интервенции**, с което се отчита начинът, по който конфликтите, изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда изострят хуманитарните потребности и уязвимостта³⁵.

Хуманитарната помощ на ЕС и Механизмът за гражданска защита на Съюза стоят начело на отговора на ЕС на екстремните метеорологични явления и хуманитарните последици от тях³⁶. Чрез бюджетния ред за готовност при бедствия (78 милиона евро) ЕС подкрепя целенасочени интервенции за готовност, включително предварителни действия за подготовка за силни хуманитарни въздействия и тяхното смекчаване, преди да са се разгърнали напълно. Освен това ЕС се ангажира да намали отпечатъка върху околната среда на финансираните от него хуманитарни операции и подкрепя и насърчава усилията на своите партньори в това отношение, особено в посока по-устойчиви вериги на доставките.

В резултат на по-честите и тежки метеорологични явления е вероятно държавите членки по-често да използват способностите си за сигурност и отбрана за целите на усилия за управление на бедствия и хуманитарна помощ както в рамките на ЕС, така и извън неговите външни граници. От решаващо значение за осигуряването на навременна и ефективна реакция, която е съвместима с принципния подход на хуманитарната помощ на ЕС, е по-нататъшното укрепване на **гражданско-военната координация и готовност** на равнището на ЕС и на национално равнище в съответствие с рамката за използване на военни активи на ЕС в подкрепа на хуманитарна помощ и помощ при бедствия³⁷, като е необходимо това укрепване да се ускори допълнително.

2.2.3. *Управление на кризи*

13-те граждански и 9-те военни мисии и операции на ЕС по линия на **Общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) на ЕС** често са разположени в държави, които са особено уязвими към рискове за сигурността, свързани с изменението на климата и състоянието на околната среда. ЕС постепенно ще интегрира и ще обърне внимание на

³⁵ Хуманитарната помощ на ЕС и Механизмът за гражданска защита на Съюза (UCPM) стоят начело на отговора на ЕС на екстремните метеорологични явления и хуманитарните последици от тях. Част от хуманитарния бюджет на ЕС (1,7 милиарда евро за 2023 г.) е предназначена за отговор на хуманитарните потребности, произтичащи от свързани с климата бедствия, при които се наблюдава нарастване на честотата, продължителността и мащаба в резултат на изменението на климата.

³⁶ Част от хуманитарния бюджет на ЕС (1,7 милиарда евро за 2023 г.) е предназначена за отговор на хуманитарните потребности, произтичащи от свързани с климата бедствия, при които се наблюдава нарастване на честотата, продължителността и мащаба в резултат на изменението на климата. Европейският капацитет за хуманитарна реакция (EHRC) беше създаден през 2022 г. в подкрепа на отговора на ЕС при кризи, в това число предизвикани от климата бедствия.

³⁷ Както е посочено в [Концепцията на ЕС за ефективна гражданско-военна координация в подкрепа на хуманитарна помощ и помощ при бедствия](#).

климатичните и екологичните аспекти при планирането, изпълнението и прегледа на своите правомощия. Съгласно Стратегическия компас целта е до 2025 г. всички военни и граждански мисии и операции да имат **съветник по околната среда** и да докладват за своя **отпечатък върху околната среда**. С **Пакта относно гражданското измерение на ОПСО**³⁸ държавите членки поеха ангажимент да интегрират усилията си за справяне с предизвикателствата пред сигурността, свързани с изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда и нейната експлоатация, при дейностите в рамките на външни мисии.

За да може мисиите и операциите по линия на ОПСО да постигат ефективно тези свързани с климата цели, е необходимо да се разработи и приложи набор от мерки заедно с държавите членки. С този нов **Пакет за климата на ОПСО** ще се постави солидна основа за различни взаимосвързани дейности, като се гарантира, че ресурсите се използват по най-ефективния начин, както следва.

- При определяне на потребностите в областта на обучението и набирането на персонал³⁹ ще трябва да бъдат установени и отразени различни **профили на съветници по околната среда**, като се има предвид обхватът на мисиите и операциите по линия на ОПСО⁴⁰ и възможните бъдещи развития.
- При процеса на вземане на решения по отношение на правомощията по линия на ОПСО за целите на планирането и периодичния преглед на правомощията на мисиите следва да се вземат предвид **новите годишни анализи на тенденциите в областта на климата, околната среда и сигурността**⁴¹ наред с други аналитични източници, като същевременно се насърчава интегрирането на поуките, извлечени в процеса на различните видове работа. Поуките, извлечени от партньори, които работят в същата сфера, най-вече ООН⁴², следва да бъдат анализирани, така че да бъдат установени и възможни области за по-тясно сътрудничество.
- Във всички мисии и операции ще бъде въведен **механизъм за докладване на отпечатъка върху околната среда**, който ще се основава на поуките от пилотни проекти, като същевременно ще гарантира полезно взаимодействие и обмен на най-добри практики по тези въпроси с други области на външната дейност на ЕС, например хуманитарните ангажименти. Освен това следва да се установи подходяща

---

³⁸ ST 9588 2023 INIT, 22 май 2023 г.

³⁹ Вж. също електронната препратка към Платформата на ЕС за обучение в областта на климата и сигурността, посочена като ново действие в глава 3 от настоящото съвместно съобщение.

⁴⁰ Правомощията на ОПСО обхващат предотвратяване на конфликти и поддържане на мира, управление на кризи, съвместни операции по разоръжаване и задачи, свързани с предоставянето на военни съвети и помощ, както и хуманитарни и спасителни действия и такива за стабилизиране след конфликти.

⁴¹ Вж. глава 1 от настоящото съвместно съобщение.

⁴² Например в рамките на Мисията на ООН за подпомагане в Сомалия (UNSOM) понастоящем се проучва възможността за защита на водните ресурси с помощта на миротворци, за да се осигури достъп до устойчиви водни запаси за спешни нужди и да се предотврати евентуално поемане на контрол от страна на терористичната организация „Аш-Шабаб“.

връзка с Европейския механизъм за подкрепа на мира с оглед на оптимизиране на климатичните и екологичните характеристики⁴³.

На последно място, може да е подходящо да се помисли и за интегрирането на климатични и екологични фактори в сценариите, подкрепящи пускането в действие на **капацитета на ЕС за бързо развърщане**.

2.2.4. Въздействие на въоръжените конфликти върху околната среда и възстановяване след конфликти

Въздействието на въоръжените конфликти върху околната среда е основен елемент, който трябва да бъде разгледан в рамките на причинно-следствената връзка между климата и сигурността. Въпреки че в международното хуманитарно право (МХП) се предвижда защита на природната среда при въоръжени конфликти, нарушенията на МХП са широко разпространени и водят до големи щети с дългосрочно въздействие. След конфликти е особено често срещано замърсяването на водите, почвата и терените с остатъци от взривни вещества — от унищожаване на екосистеми до управление на замърсяването и отпадъците поради бомбардировки, противопехотни мини и изтичане на нефт и газ. В допълнение към текущите инициативи на ЕС в областта на опазването на околната среда и управлението на замърсяването и отпадъците в този контекст, в това число насърчаване на спазването на МХП, ще бъдат разгледани и нови целенасочени действия за оценка на околната среда след конфликти, включително в контекста на Инкубационния форум за кръговата икономика в европейската отбрана.

Примери за действия на ЕС в областта на причинно-следствената връзка между климата и сигурността в различни измерения на политиката:

- **Принудително разселване на населението и миграция:** ЕС работи по темата за принудителното разселване на населението и миграцията в резултат на бедствия, изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, по-специално чрез хуманитарни действия и действия за развитие и мир⁴⁴. Освен това ЕС стартира **свое ново действие в световен мащаб (с бюджет 8 милиона евро) чрез Центъра за наблюдение на вътрешното разселване** с оглед задълбочаване на познанията за факторите, уязвимостите и рисковете, които водят до вътрешно разселване, и подобряване на капацитета на засегнатите партньорски държави за справяне с тези рискове.
- **Престъпления против околната среда** Престъпленията против околната среда са сред 10-те приоритета в рамките на **Европейската мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи (EMPACT)**, с която се дава възможност за сътрудничество между органите за правоприлагане на ЕС и съответните органи от трети държави за целите на оперативни действия за справяне с престъпленията

⁴³ Съгласно правилата за прилагане на Европейския механизъм за подкрепа на мира климатичните и екологичните характеристики се включват като критерий при процедурите за възлагане на обществени поръчки в рамките на мерките за подпомагане по механизма.

⁴⁴ Вж. също работния документ на службите на Комисията относно разселването и миграцията в резултат на бедствия, изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда.

против околната среда. Мисиите по линия на ОПСО също може да имат принос при подпомагането на националните органи в борбата с екологичните престъпления⁴⁵.

- **Морска сигурност:** В наскоро актуализираната **стратегия на ЕС за морска сигурност**⁴⁶ се подчертава значителното въздействие на изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда върху морската среда и морската сигурност и се предлагат различни действия. Други работни направления имат за цел да се улесни **съвместното съществуване на проекти за енергия от възобновяеми източници в морето и отбранителни операции и системи**⁴⁷.
- **Космос:** Чрез космическата програма на ЕС се оказва подкрепа за опазването на околната среда, подпомага се наблюдението на последиците от изменението на климата и тяхното смекчаване и се гарантира безопасност и гражданска сигурност в цяла Европа.

Основни действия на равнището на ЕС:

- Съответните служби на Комисията и ЕСВД, в това число делегациите на Съюза, ще засилят анализа на причинно-следствената връзка между климата/околната среда, мира и сигурността в съответните политики и действия, особено в географски райони, уязвими към тези въздействия, като например на регионално равнище Сахел или Африканския рог или развиващите се малки островни държави.
- ЕСВД, в сътрудничество със съответните служби на Комисията, ще гарантира, че при бъдещите оценки на стабилизирането на ЕС ще бъдат включени климатични и екологични съображения по отношение на поминъка на местното население, когато се разглеждат вариантите за реакция.
- ЕСВД ще обучи и подготви екипа на ЕС от медиатори и други участници в посредничеството за мир на ЕС, за да работят по темата за въздействието на изменението на климата и екологичните предизвикателства върху мира и сигурността.
- Съответните служби на Комисията и ЕСВД, в това число Военният секретариат на ЕС, ще продължат да укрепват и подобряват гражданско-военната координация в контекста на усилията на ЕС за предоставяне на хуманитарна помощ и помощ при бедствия, като се основават на предишни стъпки и извлечени поуки.

⁴⁵ Вж. Миниконцепция за възможна гражданска подкрепа по линия на ОПСО за борба с престъпленията против околната среда и за намаляване на отпечатъка върху околната среда на силите за вътрешна сигурност на държавата домакин, EEAS(2022) 2086, декември 2022 г.

⁴⁶ Док. JOIN/2023/8, 10 май 2023 г.

⁴⁷ <https://eda.europa.eu/what-we-do/eu-policies/symbiosis>.

- Върховният представител в координация с държавите членки ще гарантира цялостното прилагане на новия Пакет за климата на ОПСО, включително бързото разработване на ясни профили на съветници по околната среда.
- Когато е целесъобразно, ЕСВД ще вземе предвид съображения, свързани с изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, в оперативните сценарии, за да подпомогне операционализирането на капацитета за бързо развърщане чрез укрепване на готовността и осигуряване на реалистични рамки за заетост.
- Съответните служби на Комисията и ЕДА ще проучат възможността за разработване на съвместни проекти за оценка и възстановяване на околната среда след конфликти в контекста на Инкубационния форум за кръговата икономика в европейската отбрана.

3. Гарантиране на устойчива и издръжлива спрямо изменението на климата европейска сигурност и отбрана

Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда ще преобразят начина, по който участниците, които имат роля в укрепването и поддържането на мира, сигурността и отбраната, ще планират своите действия, ще правят инвестиции и ще извършват дейност. ЕС следва да засили ангажимента си, за да улесни и подкрепи държавите членки да се справят с нарастващите мащаб, сложност и неотложност на свързаните предизвикателства, в съответствие с целите на Европейския зелен пакт и Стратегическия компас.

3.1. Развиване на експертиза в областта на климата и околната среда и повишаване на осведомеността

В областта на сигурността и отбраната е налице спешна необходимост от допълнително повишаване на осведомеността и развиване на необходимите специализирани умения за улесняване на прилагането на мерките за адаптиране към изменението на климата и мерките за неговото смекчаване. Това се отнася за всички съответни участници от страна на ЕС, включително делегациите на Съюза и мисиите/операциите по линия на ОПСО, а на национално равнище — различни министерства в държавите — членки на ЕС.

В рамките на Европейския колеж по сигурност и отбрана (ESDC) ще бъде създадена **Платформа на ЕС за обучение в областта на климата, сигурността и отбраната**, за да се съберат на едно място различни доставчици на обучение и да се отговори на потребностите от обучение на различни целеви групи по систематичен начин. Целта на платформата ще бъде да се развие необходимата експертиза на европейско и национално равнище, като например експерти по екологично право и престъпления против околната среда, инженери по околна среда и анализатори на свързаните с климата рискове за

сигурността. Освен това чрез нея ЕС ще може постепенно да разработи екип от (сертифицирани) експерти, които държавите членки биха могли да предоставят в подкрепа на мисии/операции по линия на ОПСО в допълнение към работата им в министерствата на национално равнище. Веднъж създадена, платформата може да подпомага координацията с други международни партньори.

Многопластовите **учения за управление на кризи** на ЕС представляват още една възможност за повишаване на осведомеността и тестване и утвърждаване на начина, по който ЕС може да дава отговор на свързани с климата опасения за сигурността чрез механизмите си за управление на кризи. Като част от съвместното им проучване по тези въпроси EDA и съответните служби на Комисията организират симулационни учения, за да проучат зависимостите по отношение на критичната енергийна инфраструктура, свързана с отбраната, когато тя е компрометирана или неработеща поради хибридни заплахи.

3.2. Военни способности и инфраструктура

Поради енергоемкия характер на дейността си въоръжените сили на държавите членки⁴⁸, които са и най-големият държавен собственик на свободна земя и инфраструктура в ЕС, имат възможност да подобрят ефективността си и да генерират мащабни ползи за климата и биологичното разнообразие. Ако армията предприеме **последователен и интелигентен подход към усилията за адаптиране към изменението на климата и неговото смекчаване**, това би трябвало да доведе до запазване и, където е възможно, до подобрение на оперативната ефективност. Подобрената енергийна ефективност и устойчивост не само водят до намаляване на въглеродния отпечатък, но и до намаляване на разходите⁴⁹ и на логистичната тежест и подобряване на самостоятелността в оперативен контекст, като по този начин допринасят за безопасността и свободата на движение на въоръжените сили. Освен това трябва да се има предвид, че въоръжените сили използват специализирано оборудване, което обикновено има много дълъг жизнен цикъл, а разработването на способности от следващо поколение може да отнеме години, ако не и десетилетия.

С оценката на многобройните въздействия и рискове в резултат на изменението на климата трябва да се предостави информация за планирането и инвестициите в областта на отбраната в краткосрочен и дългосрочен план. Например, за да се гарантира, че оборудването може да работи при трудни климатични условия, да се обучат и оборудват въоръжените сили за по-често оказване на военна помощ към гражданските органи в отговор на природни бедствия или да се подобри устойчивостта на инфраструктурата, използвана от военните, и да се гарантира, че военните способности могат да бъдат развърнати по надежден и устойчив начин по суша, въздух и море. Тъй като държавите

---

⁴⁸ <https://eda.europa.eu/docs/default-source/eda-factsheets/2019-06-07-factsheet-energy-defence> (в следващите дни ще бъдат публикувани нови данни).

⁴⁹ Данните на EDA, които престои да бъдат публикувани, показват повишаване на ефективността с приблизително 33 % за периода 2016—2020 г.

членки увеличават бюджетите си за отбрана⁵⁰, такива мерки трябва да бъдат неразделна част от развитието на издръжливи спрямо изменението на климата въоръжени сили. Също толкова важно е да се гарантира, че други хоризонтални политики, като например инициативите за устойчиви финанси, продължават да бъдат в съответствие с усилията на Европейския съюз за улесняване на достатъчен достъп на европейската отбранителна промишленост до финансиране и инвестиции.

В момента сред въоръжените сили тече усилена работа за справяне с тези предизвикателства в областта на климата и на енергетиката, включително чрез различни експертни формати в EDA, частично финансирани от Европейската комисия (вж. карето по-долу). Освен това държавите членки понастоящем работят за справяне с много от тези проблеми чрез разработване и прилагане на национални стратегии за подготовка на въоръжените сили за изменението на климата, както се изисква в Стратегическия компас. **Мрежата на ЕС в областта на климата и отбраната**, която се състои от експерти от министерствата на отбраната на държавите членки и беше създадена като продължение на Стратегическия компас по инициатива на ЕСВД и EDA, се наложи като полезен формат за насърчаване на сътрудничеството, координацията и обмена на най-добри практики в това отношение⁵¹.

Предвид импулса, генериран чрез тези национални стратегии, ще бъде изключително важно значително да се засили сътрудничеството между държавите членки в рамките на ЕС. Това ще намали риска от фрагментиране и ще осигури оперативна съвместимост между въоръжените сили на ЕС, като същевременно ще доведе до икономии от мащаба. Тези цели може да бъдат постигнати само чрез добре съгласуван подход, който обхваща всички нива на управление, на национално и на европейско равнище. Например чрез разработването на стандарти за устойчиви горива би могло да се гарантира взаимозаменяемостта на тези горива между въоръжените сили на държавите членки.

Поради това Комисията и върховният представител ще проучат възможностите за оказване на подкрепа на държавите членки, както поотделно, така и чрез ускорено гражданско-военно сътрудничество, в съответствие с целите на Стратегическия компас и Европейския зелен пакт. За тази цел ще бъде създаден нов **Механизъм за подпомагане в областта на климата и отбраната между съответните служби на Комисията, ЕСВД и EDA**, в рамките на който да се работи с държавите членки за установяване на пропуски и възможности за сътрудничество в области като развитието на умения, споделянето или провеждането на научни изследвания и проучвания, разработването на зелени стандарти, събирането на данни, разработването на методологии или технически концепции, повишаването на стимулите и насърчаването на проекти за сътрудничество. В този контекст, като част от поетапен подход, Комисията

---

⁵⁰ Вж. също Съвместното съобщение относно анализа на недостига на инвестиции в отбраната и бъдещите действия, JOIN(2022)24 final, 18.5.2022 г.

⁵¹ В мрежата, която е председателствана съвместно от ЕСВД и EDA, беше разработен и съгласуван примерен модел, който да се използва от държавите членки при разработването на националните им стратегии за подготовка на въоръжените сили за изменението на климата.

и върховният представител, в тясна консултация с EDA, ще разгледат възможността за създаване на специален ръководен от ЕС център за компетентности в областта на изменението на климата, сигурността и отбраната с цел да се подобрят усилията на въоръжените сили на държавите членки за адаптиране към изменението на климата и за неговото смекчаване, включително, когато е приложимо, чрез Европейската инвестиционна банка.

Съответни механизми, политики и инструменти на ЕС, които осигуряват здрава основа за по-нататъшна работа:

- През 2021 г. в рамките на **Европейския фонд за отбрана (ЕФО)** бяха стартирани три проекта с бюджет от 84 милиона евро за решения, ориентирани към отбраната, които са насочени към осигуряване на подкрепа за научноизследователска и развойна дейност във връзка с отбранителни технологии и продукти в областта на климата, управлението на енергията и ефективността.
- **С плана за действие за военната мобилност 2.0**⁵² устойчивостта и енергийната ефективност бяха интегрирани като ключови цели при развитието на транспортна инфраструктура и способности с двойно предназначение за бъдещето, включително веригите на доставките на гориво за широкомащабно придвижване на военни сили и тяхното оборудване⁵³.
- Държавите членки работят в областта на енергийната ефективност, кръговостта и енергийната устойчивост в сектора на отбраната чрез финансирани от Комисията дейности под егидата на Европейската агенция по отбрана, включително **Консултативния форум по въпросите на устойчивата енергия в сектора на отбраната и сигурността (КФ SEDSS)**⁵⁴, **Инкубационния форум за кръговата икономика в европейската отбрана (IF CEED)**⁵⁵, както и инициативата **Symbiosis** (енергия от възобновяеми източници в морето за целите на отбраната)⁵⁶. Освен това групата за технологични способности в областта на енергетиката и околната

⁵² Док. JOIN(2022) 48 final, 10 ноември 2022 г.

⁵³ Това е в съответствие с политиката за трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), с която се цели да се намалят въглеродният отпечатък на транспортния сектор и ефектите от изменението на климата, а с новия регламент за развърщането на инфраструктура за алтернативни горива се определят задължителни целеви стойности за развърщане на инфраструктура за електрическо презареждане и зареждане с водород.

⁵⁴ Tavares da Costa, R., Krausmann, E., Hadjisavvas, C., Impacts of climate change on defence-related critical energy infrastructure [„Въздействие на изменението на климата върху критичната енергийна инфраструктура, свързана с отбраната“], 2023 г., doi:10.2760/03454.

⁵⁵ Инициатива, финансирана от Комисията и управлявана от EDA, която работи по идеи за проекти, основани на принципа на кръговост в областта на критичните суровини, производството с изграждане чрез насложаване, текстилните материали, екодизайна, екологосъобразните обществени поръчки, базата данни SCIP за рискови вещества в продуктите съгласно Рамковата директива за отпадъците, данните, използването на схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) във военни полигони и управлението на резервни части. Съществува специален набор от проекти, който е насочен към съответните критични суровини за целите на отбраната на ЕС, като например титан, волфрам, антимон, включително за насърчаване на кръговост в различните части на веригата на доставките.

⁵⁶ <https://eda.europa.eu/what-we-do/eu-policies/symbiosis>.

среда на EDA (EnE CapTech) установява технологични пропуски и предлага проекти за сътрудничество⁵⁷.

- Съвместните проекти в рамките на **постоянното структурирано сътрудничество (ПСС)** са насочени към предизвикателствата, свързани с изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, като тук може да бъдат изтъкнати проектът за Оперативна функция за енергетиката⁵⁸ и учението с хеликоптери в условия „hot and high“ (висока температура и голяма височина) (H3).
- JRC стартира проект за установяване и оценка на климатичните рискове за отбраната на ЕС и за справяне с тях, чиято цел е предоставянето на научна и техническа подкрепа на държавите членки, за да подобрят издръжливостта на отбраната спрямо изменението на климата.

Основни действия на равнището на ЕС:

- Европейският колеж по сигурност и отбрана ще създаде Платформа на ЕС за обучение в областта на климата, сигурността и отбраната, която ще има подкрепа от ЕСВД, съответните служби на Комисията, EDA и SatCen, с цел да се гарантира, че ЕС разполага с необходимата експертиза, включително като се оказва подкрепа на партньорите ни.
- Съответните служби на Комисията, ЕСВД и EDA ще създадат Механизъм за подпомагане в областта на климата и отбраната с цел държавите членки да могат да работят за установяване на пропуски и възможности за сътрудничество, за да насърчават конкретни действия за адаптиране към изменението на климата и неговото смекчаване сред въоръжените сили. Първият доклад с констатациите на механизма ще бъде представен на държавите членки през втората половина на 2024 г.
- Като част от поэтапен подход Комисията и върховният представител, в консултация с EDA, ще разгледат възможността за създаване на специален ръководен от ЕС център за компетентности в областта на климата, сигурността и отбраната, който ще подкрепя държавите членки.
- Съответните служби на Комисията, ЕСВД и EDA ще продължат да проучват предизвикателствата и потенциалните възможности за екологосъобразни обществени поръчки за нуждите на отбраната.

⁵⁷ Това включва новия проект E+ZERO, с който се цели да се предложи и демонстрира модулен лагер с възможност за бързо развърщане, характеризиращ се с положителен енергиен баланс, усъвършенствани технологии за управление и пречистване на водата и нулеви емисии на парникови газове.

⁵⁸ <https://www.pesco.europa.eu/project/energy-operational-function/>

- ЕСВД ще включи аспекти, свързани с изменението на климата, в учението EU Integrated Resolve през 2024 г.
- Съответните служби на Комисията и EDA ще проведат допълнителни проучвания, за да подпомогнат систематичното и цялостно управление на риска, свързан с климата и околната среда, във военните инсталации на ЕС и минимизиране на щетите, загубите и прекъсванията, дължащи се на климатични и екологични опасности.
- Съответните служби на Комисията, ЕСВД и EDA ще продължат да работят заедно с държавите членки за енергийния преход към транспортна инфраструктура и способности с двойно предназначение, включително веригите на доставките на гориво, като последваща дейност на плана за действие за военната мобилност 2.0.
- Съответните служби на Комисията и EDA ще продължат да анализират въздействието на преразгледаните директиви в областта на енергетиката и преразгледаната политическа рамка за военната инфраструктура, като ще проучат и идеите за проекти и проучванията, разработени в контекста на КФ SEDSS, например такива за подобряване на енергийната ефективност и характеристиките на сградите в сектора на отбраната.
- ЕСВД и EDA ще се консултират с държавите членки относно създаването на постоянна мрежа за климата и отбраната с цел да се наблюдава и подкрепя изпълнението на националните стратегии и да се проучват възможностите за сътрудничество.
- Съответните служби на Комисията, ЕСВД и EDA, заедно с държавите членки, ще продължат да насърчават последователни подходи в различните текущи проекти за сътрудничество в областта на климата и отбраната по линия на ПСС и ЕФО, като използват по най-добрия начин рамката за координиран годишен преглед на отбраната с оглед установяване на възможни нови проекти.

4. Международно сътрудничество

Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда са предизвикателства в световен мащаб, които изискват активна и консолидирана многостранна програма. ЕС ще засили още повече ангажимента си с международни и регионални организации и трети държави както на политическо, така и на оперативно равнище.

4.1. Определяне на амбициозна световна програма

ЕС ще продължи да определя амбициозна световна програма по отношение на причинно-следствената връзка между климата и сигурността. Много **инициативи, ръководени или подкрепяни от ЕС, най-вече в областта на водата, океаните, продоволствената сигурност, енергийния преход и веригите на стойността на суровините**, имат силен партньорски компонент, като например енергийната платформа на ЕС⁵⁹, която е от голямо значение за причинно-следствената връзка между климата и сигурността. Освен това ЕС ще насърчава международни инициативи с трансгранично измерение за работа по темата за причинно-следствената връзка между климата и сигурността и за засилване на действията за енергийна ефективност и възобновяема енергия по чувствителен към конфликти начин в световен мащаб⁶⁰.

Примери за инициативи, ръководени или подкрепяни от ЕС:

- **Сигурност на водните ресурси и суши:** Заедно с партньорите ЕС ще подкрепя прилагането на интегрирано управление на водните ресурси в световен мащаб, поставянето на повишен акцент върху причинно-следствената връзка между водата, енергията, храната и екосистемите и укрепването на управлението на водните ресурси на всички равнища⁶¹. Освен това ЕС насърчава проактивното управление на сушиите в съответните международни форуми, като например Конвенцията на ООН за борба с опустиняването и Международния алианс за устойчивост на суши.
- **Управление на океаните:** ЕС и неговите държави членки ще подкрепят всеобщото ратифициране, влизане в сила и ефективно прилагане на Договора на ООН за открито море с оглед гарантирането на по-добра защита на океаните.
- **Енергиен преход:** Освен това ЕС и неговите държави членки, заедно с партньорите от Г-7, ще продължат да участват в нов модел на дългосрочни партньорства — т.нар. **партньорства за справедлив енергиен преход**, с развиващи се държави, в които се наблюдава бърз растеж, като предоставят финансова подкрепа с цел преминаване към източници на чиста енергия и амбициозен национално определен принос, където основен акцент е социално справедливият преход.
- **Критични суровини:** Като част от външното измерение на пакета на ЕС за критичните суровини, ЕС ще засили световния си ангажимент за развитие и диверсификация на инвестициите, производството и търговията с надеждни партньори и ще разгърне нови дипломатически инициативи, като например Клуба за критични суровини, в който богати на ресурси държави и държави, които консумират

⁵⁹ ЕС отвори своята енергийна платформа за съседните държави, които са най-засегнати от агресивната война на Русия срещу Украйна, с оглед съвместното преодоляване на опасенията им в областта на енергийната сигурност.

⁶⁰ Европейската стратегия за външно енергийно ангажиране (JOIN(2022) 23), която беше публикувана заедно с плана REPowerEU на 18 май 2022 г., има за цел да се намалят общите енергийни потребности в света, да се насърчи международното развитие на възобновяеми енергийни източници и да се гарантира справедлива конкуренция за ресурси по-широко в световен мащаб.

⁶¹ Вж. заключенията на Европейския съвет от 23 март 2023 г.: „Европейският съвет приветства Конференцията на ООН за водите през 2023 г. и нейната програма за действие в областта на водите. Той признава необходимостта от засилени действия на равнище ЕС и в световен мащаб в областта на водите и подчертава значението на стратегически подход на ЕС към сигурността на водните ресурси.“

тези ресурси, ще работят заедно за насърчаване на сигурното и устойчиво предлагане на критични суровини. Чрез тези партньорства ще се оказва подкрепа на нововъзникващите и развиващите се държави да развиват устойчиви вериги за създаване на стойност в областта на суровините, да развият добавена стойност на местно равнище и да диверсифицират своите икономики, като същевременно зачитат екологичните и социалните стандарти.

ЕС и неговите държави членки, като членове на управителните съвети на **многостранните банки за развитие (МБР) и международните финансови институции (МФИ)**, ще продължат да защитават и подкрепят амбициозни и новаторски предложения за допълнително съгласуване на стратегиите и капиталовите потоци на МБР и МФИ с целите на Парижкото споразумение и за укрепване на техния капацитет за справяне с изменението на климата, загубата на биологично разнообразие, замърсяването и нестабилността, като същевременно поддържат силния акцент върху намаляването на бедността. Освен това тази подкрепа от МБР и МФИ допринася за стабилността, мира и сигурността.

В контекста на ускореното глобално затопляне все повече внимание е насочено към **целенасочената широкомащабна намеса в природните системи на Земята** (наричана „геоинженеринг“), като например модификацията на слънчевата радиация. Рисковете, въздействията и нежеланите последици, до които водят тези технологии, обаче са слабо разбрани и не са разработени необходимите правила, процедури и институции⁶². Тези технологии създават нови рискове за хората и екосистемите, като същевременно може да доведат и до увеличаване на неравномерното разпределение на властта между нациите, да предизвикат конфликти и да повдигат множество въпроси от етично, правно, управленско и политическо естество. Воден от принципа на предпазните мерки, ЕС ще подкрепи международните усилия за цялостна оценка на рисковете и несигурността, свързани с интервенциите в областта на климата, включително модификацията на слънчевата радиация, и ще насърчи дискусии относно потенциална международна рамка за тяхното управление, включително аспекти, свързани с научните изследвания.

4.2.Разглеждане на причинно-следствената връзка между климата и сигурността заедно с партньори

ЕС ще продължи усилията си във всички съответни **форуми на ООН**, в това число Съвета за сигурност на ООН и Комисията по изграждане на мира, както и сътрудничеството си с различни **агенции на ООН** за климатичните и екологичните рискове за мира и сигурността чрез установени диалози и партньорства. Изпълнението на целите за устойчиво развитие (ЦУР) също е важно в този контекст.

Причинно-следствената връзка между климата и сигурността вече е отразена и интегрирана в приоритетите за стратегическото партньорство между **ЕС и ООН** в

---

⁶² ЕС продължава да се придържа към предварително договорената международна позиция съгласно решение X/30 на Конвенцията за биологичното разнообразие.

областта на мироопазващите операции и управлението на кризи за 2022—2024 г. ЕС ще подкрепи усилията на ООН в рамките на „Новата програма за мир“ и ще продължи да подобрява ефективното оперативно сътрудничество на място, включително сътрудничеството чрез делегации на ЕС и това между мироопазващите операции на ООН и мисиите и операциите на ЕС по линия на ОПСО. Работата на ЕС и ООН в Сомалия⁶³ служи като добра отправна точка за по-тясна ангажираност, например в областта на съвместното обучение на бреговата охрана на местно равнище. С постепенното разполагане на съветници по околната среда от страна на ЕС във всички мисии и операции по линия на ОПСО ще се даде възможност за развитие на полезно взаимодействие, като например съвместни усилия за изграждане на капацитет на местно равнище, споделяне на данни и управление на отпечатъка върху околната среда. Освен това ЕС ще задълбочи обмена си с **Механизма на ООН за сигурност в областта на климата**, за да подобри споделянето на извлечените поуки, координацията и сътрудничеството по отношение на политическите и програмните подходи и обучение.

Пример за партньорство между ЕС и UNEP в областта на изменението на климата и сигурността

През първата фаза на партньорството между ЕС и UNEP в областта на изменението на климата и сигурността бяха разработени инструменти и капацитет за подобряване на анализа на околната среда и на връзката между сигурността и климата, както и превантивни действия за справяне с рисковете от конфликти и нестабилност пилотно в две държави — Непал и Судан. С преминаването от пилотната фаза към разширяване на регионално равнище целта на партньорството ще бъде да се справи с възникващите рискове, свързани с изменението на климата и състоянието на околната среда, в три приоритетни региона: Африканския рог, Близкия изток и Северна Африка (БИСА) и Западна Африка и Сахел.

ЕС ще използва всички канали и съществуващи възможности за диалог на **двустранно равнище**⁶⁴ и с **международни организации**, като например НАТО, Африканския съюз, Асоциацията на народите от Югоизточна Азия, Арктическият съвет, Общността на латиноамериканските и карибските държави, Лигата на арабските държави, ОССЕ,

⁶³ ЕС провежда мисия за военно обучение (EUTM Somalia) и мисия за изграждане на граждански капацитет в морската област (EUCAP Somalia), а ООН провежда мисия за подпомагане (UNSOM).

⁶⁴ ЕС организира диалози за климата и околната среда, както и дейности за регионално и двустранно сътрудничество, включително диалози на високо равнище относно изменението на климата и околната среда с Канада, Индия, Япония, Южна Корея, САЩ и други, и се стреми да създава зелени съюзи с партньори, които са демонстрирали ангажираност към постигането на най-високите цели в тази насока. Освен това ЕС организира диалози в областта на политиката и сигурността с партньори, с които има двустранни отношения, и ще продължи да интегрира съображения, свързани с изменението на климата и околната среда, в тези дискусии, като се основава на добрия опит от такива диалози със САЩ, Канада, Обединеното кралство и Руанда.

както и с Г-7 и Г-20, за работа по темата за изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда и сигурността.

Пример за партньорство между Африканския съюз и ЕС: Програма за иновации

Африканският съюз и ЕС се споразумяха да разработят амбициозна програма за насърчаване на научното сътрудничество между изследователи с оглед съвместното развитие на знания, както и споделянето на технологии и експертиза⁶⁵. Това включва най-вече обединяване на усилията за подобряване на издръжливостта спрямо изменението на климата, смекчаването му и адаптирането към него, като се вземат предвид неговите въздействия, свързани със сигурността.

Със съвместната декларация относно **сътрудничеството между ЕС и НАТО**⁶⁶ от януари 2023 г. се подчерта необходимостта от съвместна работа за справяне с последиците от изменението на климата за сигурността. И двете организации постигнаха значителен напредък в оказването на подкрепа за адаптирането на въоръжените сили на техните държави членки към неблагоприятните ефекти от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, както и в намаляването на отрицателното му въздействие чрез мерки за неговото смекчаване. Поради това съществува необходимост от по-тясна координация и възможност за конкретно сътрудничество по избрани работни направления, като например анализ на данни и ранно предупреждение, обучение и повишаване на осведомеността, изграждане на устойчивост и развитие на способности (включително по отношение на енергийната ефективност и енергийния преход), в рамките на които се предоставят конкретни възможности за сътрудничество. Върховният представител и Комисията ще проведат консултации с НАТО относно възможността за установяване на структуриран диалог между ЕС и НАТО по тези въпроси. Когато е целесъобразно, ще бъде проучено полезното взаимодействие с други диалози между ЕС и НАТО в свързани области, например структурирания диалог между ЕС и НАТО относно устойчивостта и работната група на ЕС и НАТО относно устойчивостта на критичната инфраструктура.

Освен това ЕС ще свика регионални диалози по въпросите на климата, околната среда и сигурността, което ще даде възможност за **по-широко ангажиране на партньори**, както в региони, които са силно уязвими към изменението на климата, така и в такива, които е възможно да получават по-малко внимание в областта на климата и сигурността в момента. С тези диалози ще се подкрепя и координацията между различни участници както в рамките на регионите, така и между тях.

В допълнение към усилията на ЕС за справяне с причинно-следствената връзка между климата и сигурността чрез тясно партньорство на многостранно, регионално и двустранно равнище ще бъде засилено и сътрудничеството с гражданското общество

⁶⁵ https://www.consilium.europa.eu/media/54412/final_declaration-en.pdf.

⁶⁶ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>.

като цяло, включително с местни участници, изследователски органи и мозъчни тръстове.

Основни действия на равнището на ЕС:

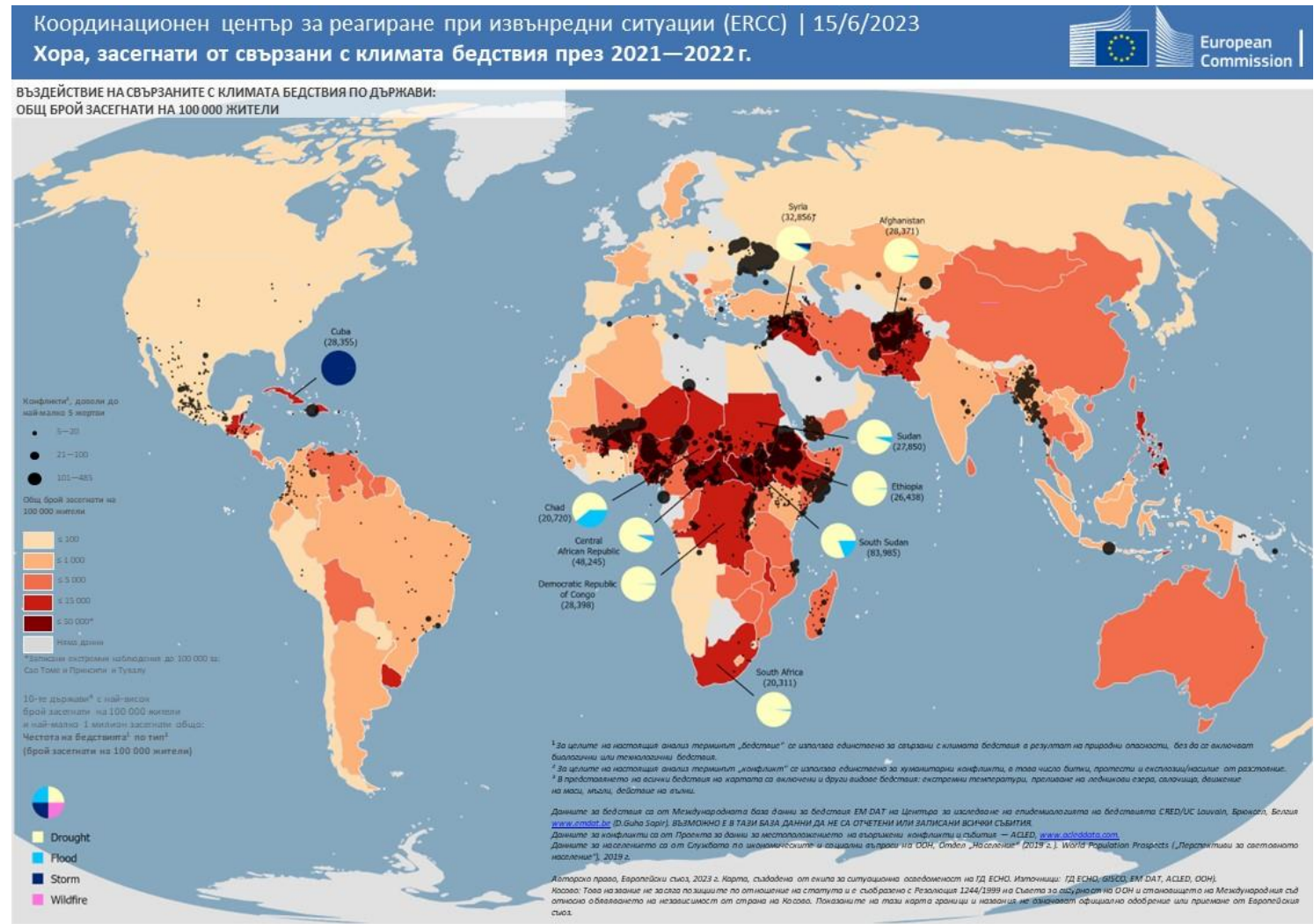
- Върховният представител и Комисията, заедно с държавите — членки на ЕС, и международните партньори, ще защитават и подкрепят амбициозни и новаторски предложения за допълнително съгласуване на стратегиите и капиталовите потоци на МБР и МФИ с целите на Парижкото споразумение.
- Водени от принципа на предпазните мерки, Комисията и върховният представител ще подкрепят международните усилия за цялостна оценка на рисковете и несигурността, свързани с интервенциите в областта на климата, включително модификацията на слънчевата радиация, и ще насърчат дискусии относно потенциална международна рамка за тяхното управление, включително аспекти, свързани с научните изследвания.
- ЕСВД ще се стреми към по-тясно сътрудничество между експертите на ЕС и ООН на място с цел постигане на по-голямо взаимодействие между съответните им дейности и по-нататъшно проучване на съвместни инициативи, например в областта на обучението и развитието на способности.
- ЕСВД и съответните служби на Комисията допълнително ще интегрират съображенията, свързани с изменението на климата и околната среда, в диалозите с двустранни партньори и организации на регионално равнище, както и с различни организации на гражданското общество, когато е приложимо.
- Върховният представител и Комисията ще проведат консултации с НАТО относно установяването на структуриран диалог за разглеждане на многобройните връзки, свързани с изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда, сигурността и отбраната, с оглед проучване на взаимодействията между двете организации и възможностите за сътрудничество в области от взаимен интерес. Това следва да се случи в рамките на предвиден всеобхватен документ за прилагане на сътрудничеството между ЕС и НАТО.
- ЕСВД и съответните служби на Комисията ще проучат възможността за обмен на извлечени поуки и най-добри практики с Центъра за високи постижения в областта на изменението на климата и сигурността на НАТО.
- Съответните служби на Комисията и ЕСВД ще организират диалози по въпросите на климата, околната среда и сигурността в приоритетни рискови

региони, за да подкрепят възможности за обсъждане на конкретни предизвикателства и да насърчат сътрудничеството.

5. Следващи стъпки

Комисията и върховният представител приканват Европейския парламент и Съвета да приветстват съвместното съобщение и да подкрепят новата перспектива за причинно-следствената връзка между климата и сигурността. Комисията и върховният представител ще докладват за постигнатия напредък по изпълнението на съвместното съобщение до държавите членки.

Приложение 1

Източник: <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4526>